

ÜZENET A HITET ADÓKNAK*

Amikor Budapesten, lakásomon fogadhattam az ünnepi hírt hozókat, talán nem bántom meg őket, ha azt mondom, barátaimat: Gane Todorovszkit, Ante Popovszkit, Todor Csalovszkit, Paszkal Gilevszkit és Petre Bakevszkit, hogy közöljék velem, a Sztrugai Költői Napok Elnöksége nekem ítélte az ez évi nagydíjat, a Költészet Aranykoronáját: szívembe villám csapott! Igen, a nagyobb erő, az elektromos igézet döfte boldog aranszigonyát szívembe. A tűz-teremtő természet és titok! Mert a villám a tűz akarata, az őstűz kezdete, a megváltó tűz emberhez érkezése a természet indulatában és a mítosz hitében. Hogy lángjánál melegedjen a vacogó emberiség, hogy fényével, mint arany-csákánnyal kivágja magát a bányaként ráomló éjszakából, hogy gyűrűsen fénylő rózsakerítést növeessen maga köré a sötétben, amelyben vadak szemei, emberhúsra éhesek fogsorai, dögevők szárnyai csillognak és lobognak mohóan, mint eleven parázkövek, бүdös vitorlák. A tűz: élet és védelem. A tűz: a természet költészete. És az emberé? Mi az ember költészete? Hit, mindig-hit! Hit a megmaradásért. Én tudom, és ti is tudjátok: a világ arra való, hogy vers legyen belőle! S a vers arra való, hogy benne legyen a világ, hogy szavakkal szövött anyagában égjen, gyűrődjön, jajgasson, fájjon és szeressen a mindenség s a mindenség tartálya Titok, az embernek fölfogható valóság s a csak sejtelemmel tapintható valóságba gyömöszölt elemi lényeg, az ős-lényeg, a van miértje. Mintha vak tapogatja, csókolgatja szerelmese arcát ujjhegyeivel, s mosolyog a szerelmes, láthatatlan üdvözülésben. A lét néma. Nem tudja értelmezni, erkölccsét lényegíteni önmagát. Csak él bonyolult tenyészetében,

* Juhász Ferenc levele a Sztrugai Költészeti Napok Elnökségéhez

hogy halálával földolgozza magányát. Csak van: a várakozásban. A megszólításra vár. A megnevezésre. Hogy kiszólítsák a homályból, a teremtés-sötétből. S a költőnek dolga: a megnevezés, kiszólítás, hogy kivegye a dolgokat kezével a homály közönyéből, hogy fölragyogtassa isten árva, tehetetlen csillagait. Hogy emberré tegye a természetet és a történelmet. Mi más lenne a megváltás költői tudata, a költészet világértelme? Nem azért mondom ezt, mintha ti nem tudnátok ugyanúgy mint én, hogy mi a költő dolga a világon. De azért, mert hitet adók vagytok a költészet áhítatában és szeretetében. Hitet a teremtéshez, a mindig-újhoz, ahhoz, hogy nem szabad abbahagyni azt, ami törvénye szerint abbahagyhatatlan. Ebben a világban, jelenkorunkban, ami kezdi úgy elfelejteni a költészetet, mint gyerek a megunt, elhasznált, összetört, kibelezett játékot, agyonrágcsált kócbabát. Gógjében, önteltségében a képzelt fontosabb dolgokra éhes, hogy azt magának megszerezze, s kielégülhessen, mint a lakodalmi ebéden. Hiszen tudom: költészet nélkül lehet élni, de költészet nélkül élni minek? Boldogok, ti!: akik hitet adtok nemcsak a költőnek, de hitet adtok a költészet hiteléhez is, a kultúra fényezői, akik bevilágítjátok a költészet-világtáját, hogy lásák az emberek, látván szeressék, s benne tűnődjenek, mint egy tavaszi virágoskertben. Mint földrengéskor a föld lemezei hálósan és szakadékosan szétrepednek, szeleteire bomlik a föld, mint az összetépett papíros, s városok dőlnek össze, s fölfornak kutak és tavak: jelen időnk a történelem tektonizmusában. Félünk és mégis egymást keressük, hogy legyünk végre tisztultabb emberiség. Gyanakszunk, remélünk, álmodozunk. Termeszvárként ragasztjuk össze szánk mézes és szigorú kötésű anyagával közös jövőnket, az Idő-Várat, amelyben minden dolgunk az egy cél anyaga és hozadéka: különös reményünk, közös szövedékünk a megmaradásért. Ó, Macedónia!: költészet-sejtelmű kicsi ország, nagy költők szív-földje, a költészeti hit nagy lánglevelű, lélek-független kicsi birodalma, ahol rózsaszín és aranyfehér márványhegyek, lassú vályog-szekerek, fehér szalagos zöld hegyi utak költészete a táj, ahol a megfoghatatlan égi kék, mint Kliment Ohridszki kemény szeme villog, s csillagszikrákból a földön a nehéz úti por. Honnan van ennyi erőtök és bizalmatok a költészetre? Honnan ez az ős-tudás, pokol utáni fényvirágmező, amelyen a szárnyas táltosló legelészhet? Konsztantin Miladinov nehéz ragyogásában keresem a választ! Most csak ennyit, Barátaim! Megrendülve és hálásan. Mert magányos szívem mélyen megrendült kitüntető bizalmatoktól. És égek, mint akibe villám csapott. Élethozó elektromos tűz. Európa és a világ itt van az én könyves-szobám-

ban. Tízezer szempár figyel, nézi: mit csinálok? És int a jóra. Veletek is Európa jött az én könyves-szobámba. Az a teremtő ihlet, amelyik kultúrával a Földgolyó e részét erkölccsé, transzcendens lehetőséggé szorozta. Mély szeretettel és mély hálával köszönöm ezt az aranykoszorút! Amely, remélem, élő szívemen fog csillagként ragyogni, nem a koporsómon.

Budapest, 1992. márc. 28-án

Fuhász Ferenc.